

WYROK

W IMIENIU RZECZYPOSPOLITEJ POLSKIEJ

Dnia 26 czerwca 2024 roku

Sąd Okręgowy w Warszawie, XXVIII Wydział Cywilny, w składzie:

Przewodniczący: sędzia Katarzyna Dawid – Birska

Protokolant: sekretarz sądowy Natalia Siastacz

po rozpoznaniu na rozprawie w dniu 26 czerwca 2024 roku w Warszawie

sprawy z powództwa **M. T. i A. T.**

przeciwko **(...) Bank (...) S.A. z siedzibą w W.**

o ustalenie i o zapłatę ewentualnie o zapłatę

I. ustala, że umowa kredytu na cele mieszkaniowe (...) nr (...) z dnia 08 lutego 2008 roku jest nieważna;

II. zasądza od strony pozwanej (...) Bank (...) S.A. z siedzibą w W. na rzecz powodów M. T. i A. T. do ich majątku wspólnego kwoty: 67 483,67 zł (sześćdziesiąt siedem tysięcy czterysta osiemdziesiąt trzy złote i sześćdziesiąt siedem groszy) i 50 364,90 CHF (pięćdziesiąt tysięcy trzysta sześćdziesiąt cztery franki szwajcarskie i dziewięćdziesiąt centymów) – obie w/w kwoty wraz z odsetkami ustawowymi za opóźnienie, liczonymi od dnia 08 stycznia 2022 roku do dnia zapłaty;

III. oddala powództwo w pozostałym zakresie;

IV. zasądza od strony pozwanej (...) Bank (...) S.A. z siedzibą w W. na rzecz powodów M. T. i A. T. do ich majątku wspólnego kwotę 11 868 zł (jedenaście tysięcy osiemset sześćdziesiąt osiem złotych) tytułem zwrotu kosztów postępowania, w tym kwotę 10 800 zł (dziesięć tysięcy osiemset złotych) tytułem zwrotu kosztów zastępstwa procesowego – wraz z odsetkami ustawowymi za opóźnienie, liczonymi od dnia uprawomocnienia się wyroku do dnia zapłaty.

Sygn. akt XXVIII C 8503/21

UZASADNIENIE

wyroku z dnia 26 czerwca 2024 roku

W pozwie, wniesionym w dniu 30 czerwca 2021 roku (k. 43a – data nadania przesyłki poleconej) przeciwko (...) Bank (...) Spółce Akcyjnej z siedzibą w W. (dalej też jako (...) Bank (...) S.A.” lub „Bank”), powodowie M. T. i A. T. domagali się:

- ustalenia nieważności umowy kredytu na cele mieszkaniowe (...) nr (...) z dnia 08 lutego 2008 roku, zawartej pomiędzy nimi a poprzednikiem prawnym pozwanego Banku;
- zasądzenia od strony pozwanej na ich rzecz łącznie kwot 67 483,67 zł oraz 50 364,90 CHF wraz z odsetkami ustawowymi za opóźnienie, liczonymi od dnia 30 listopada 2020 roku do dnia zapłaty.

Ewentualnie, powodowie wnieśli o zasądzenie od strony pozwanej na ich rzecz łącznie kwoty 87 840,93 zł wraz z odsetkami ustawowymi za opóźnienie, liczonymi od dnia 30 listopada 2020 roku do dnia zapłaty.

Ponadto powodowie domagali się zasądzenia od strony pozwanej łącznie na ich rzecz kosztów procesu, w tym kosztów zastępstwa procesowego według norm prawem przepisanych w wysokości podwójnej stawki minimalnej oraz kwoty 34 zł, wraz z odsetkami ustawowymi za opóźnienie od dnia uprawomocnienia się orzeczenia do dnia zapłaty.

Uzasadniając żądania pozwu, powodowie wyjaśnili, że ich podstawę faktyczną stanowi, zawarta przez nich w dniu 08 lutego 2008 roku z poprzednikiem prawnym strony pozwanej (...) Bankiem S.A. – umowa kredytu na cele mieszkaniowe (...) nr (...) oraz że wskazana w umowie kwota kredytu 350 000 zł miała być waloryzowana kursem waluty frank szwajcarski a kurs tej waluty miał ustalać Bank jednostronnie. Powodowie zarzucili, iż zawarte w tej umowie postanowienia, odnoszące się do indeksacji, stanowią klauzule abuzywne a ich wyeliminowanie z umowy prowadzi do jej nieważności. Ponadto zarzucili, że sporna umowa kredytu jest nieważna jako sprzeczna z art. 353¹ k.c. oraz z art. 69 ustawy Prawo bankowe. Wyjaśnili, że na dochodzone w żądaniu głównym kwoty składają się kwoty, pobrane od nich przez Bank w okresie od lutego 2008 roku do 25 sierpnia 2020 roku (k. 3 – 16v – pozew).

W odpowiedzi na pozew strona pozwana (...) Bank (...) S.A. wniosła o oddalenie powództwa w całości oraz o zasądzenie od powodów na swoją rzecz zwrotu kosztów procesu, w tym kosztów zastępstwa procesowego, według norm przepisanych. W pierwszej kolejności z ostrożności procesowej i na wypadek przyjęcia przez Sąd dopuszczalności tzw. „odfrankowania” umowy kredytu, strona pozwana podniosła zarzut przedawnienia roszczeń powodów w zakresie obejmującym rzekome nadpłaty powstałe w okresie od dnia zawarcia umowy kredytu do dnia 29 czerwca 2011 roku z uwagi na fakt, że roszczenia te powstały na więcej niż 10 lat przed wniesieniem pozwu. Również z ostrożności procesowej i na wypadek unieważnienia przez Sąd umowy kredytu, strona pozwana podniosła ewentualny zarzut potrącenia wierzytelności powodów o zapłatę, dochodzonej w niniejszej sprawie kwoty z wzajemną wierzytelnością pozwanego Banku o zwrot kwoty udzielonego powodom kredytu, to jest kwoty 350 000,00 zł oraz wierzytelności pozwanego Banku z tytułu tzw. wynagrodzenia z tytułu korzystania z kapitału, tj. kwoty 134 820,89 zł, czyli łącznie kwoty 484 820,89 zł. Także z ostrożności procesowej i na wypadek unieważnienia przez Sąd umowy kredytu oraz nieuwzględnienia przez Sąd z jakiegokolwiek powodu ewentualnego zarzutu potrącenia, strona pozwana podniosła ewentualny zarzut zatrzymania kwoty 350 000 zł, stanowiącej roszczenie pozwanego Banku w stosunku do powodów o zwrot kwoty udzielonego powodom kredyt oraz kwoty 134 820,89 zł, stanowiącej roszczenie pozwanego Banku o zwrot tzw. wynagrodzenia za korzystanie z kapitału, czyli łącznie kwoty 484 820,89 zł.

Uzasadniając swoje stanowisko procesowe, strona pozwana podniosła, że przedmiotowy kredyt nie jest kredytem złotowym a walutą tego kredytu jest CHF. Następnie podniosła, że umowa ta zgodna jest z art. 69 ustawy Prawo bankowe, z art. 353¹ k.c. i z zasadami współzycia społecznego. Odnosząc się do zarzutów powodów, dotyczących abuzywności postanowień umowy, podniosła, że nie stanowią one klauzul niedozwolonych a nawet jeżeli tak uznać, to nie prowadzi to do nieważności całej umowy, która mogłaby być dalej wykonywana po zastosowaniu przepisu dyspozytywnego. Na zakończenie strona pozwana uzasadniła podniesione zarzuty potrącenia i zatrzymania (k. 62 – 93v – odpowiedź na pozew).

Na rozprawie w dniu 26 czerwca 2024 roku – bezpośrednio poprzedzającej ogłoszenie wyroku – wobec niewdania się przez stronę pozwaną w spór co do wysokości świadczenia, dochodzonego przez powodów, Sąd uznał, że wysokość spłat podana przez powodów jest pomiędzy stronami bezsporna. Ostatecznie pełnomocnicy stron, w ich imieniu, podtrzymali dotychczasowe stanowiska procesowe i argumentację w sprawie (k. 176 – 176v – protokół z rozprawy z dnia 26 czerwca 2024 roku).

Sąd ustalił, co następuje:

Małżonkowie A. T. i M. T. w 2008 roku planowali wybudować dom, aby w nim zamieszkać. Nie posiadali wystarczających własnych środków pieniężnych na realizację tego celu, dlatego zamierzali zaciągnąć kredyt. Aby uzyskać informację o ofertach kredytowych banków, skorzystali z usług doradcy finansowego z (...), który poinformował ich, że jedynym bankiem, który może im udzielić kredytu jest bank, który już wcześniej udzielił im kredytu na zakup działki budowlanej, a więc (...) Bank S.A. W Banku tym poinformowano ich, że nie mają oni

zdolności, aby uzyskać kredyt złotowy na interesującą ich kwotę 350 000 zł. Wobec tego, zdecydowali się oni na przedstawioną im ofertę kredytu, powiązanego z walutą obcą. W związku z tym, że w tym Banku posiadali już oni kredyt o takiej konstrukcji, rozmowa z pracownikiem Banku odnośnie drugiej umowy była dużo krótsza niż przed zawarciem pierwszej umowy. Wiedzieli oni o tym, że kurs waluty CHF będzie mieć wpływ na ratę i saldo zadłużenia w PLN oraz że do umowy będą miały zastosowanie kursy waluty CHF, ustalone przez Bank. Nie zostali poinformowani i nie wiedzieli, w jaki sposób Bank będzie ustalać te kursy. Zapewniano ich, że kredyt ten jest dla nich bezpieczny. Nie rozmawiano o możliwości negocjowania postanowień tej umowy.

(**dowód:** k. 176v – 177 – przesłuchanie powoda A. T. w charakterze strony; k. 177 – 177v - przesłuchanie powódki M. T. w charakterze strony)

W dniu 08 lutego 2008 roku A. T. i M. T. (dalej też jako „Kredytobiorca” lub „Kredytobiorcy”) oraz (...) Bank S.A. z siedzibą w W. (dalej jako „Bank”) zawarli umowę kredytu na cele mieszkaniowe (...) nr (...) (dalej jako „Umowa”).

Zgodnie z § 1 ust. 2 Umowy jej integralną część stanowiły „Ogólne Warunki Kredytowania w Zakresie Udzielania Kredytów na Cele Mieszkaniowe i Pożyczek hipotecznych” (dalej jako „OWKM”) stanowiące załącznik nr 1 do Umowy, co do których Kredytobiorca oświadczył, że zapoznał się z ich treścią i na stosowanie których wyraził zgodę.

W § 2 ust. 1 Umowy wskazano, że Bank na wniosek z dnia 11 stycznia 2008 roku udzielić miał Kredytobiorcy kredytu w kwocie 350 000,00 zł denominowanego (waloryzowanego) w walucie CHF na okres 360 miesięcy od dnia 08 lutego 2008 roku do dnia 25 lutego 2038 roku na zasadach określonych w Umowie i OWKM. Zgodnie z § 2 ust 2 Umowy kwota kredytu denominowanego (waloryzowanego) w CHF lub transzy kredytu miała zostać określona według kursu kupna dewiz dla tej waluty zgodnie z „Tabelą kursów”, obowiązującą w Banku w dniu wykorzystania kredytu lub transzy kredytu.

Stosownie do § 3 ust. 1 pkt 1) Umowy celem kredytu była budowa domu, położonego w miejscowości Z..

§ 4 ust. 1 Umowy stanowił, że uruchomienie kredytu nastąpić miało w 3 transzach w formie przelewu na rachunek prowadzony przez (...) Bank S.A., zaś § 4 ust. 1a – że każda transza kredytu wykorzystywana miała być w złotych, przy jednoczesnym przeliczeniu wysokości transzy według kursu kupna dewiz dla CHF zgodnie z „Tabelą kursów” obowiązującą w Banku w dniu wykorzystania danej transzy.

Zgodnie z § 8 ust. 1 i 2 Umowy oprocentowanie (stawka oprocentowania) kredytu w całym okresie kredytowania miało być zmienne i stanowić sumę zmiennej stawki odniesienia oraz stałej marży Banku w wysokości 2,05 punktów procentowych. W dniu zawarcia Umowy oprocentowanie kredytu wynosiło 4,70% w stosunku rocznym.

W § 9 ust. 2 zdanie 2 – 4 Umowy wskazano, że wysokość rat kapitałowo – odsetkowych określona miała być w CHF, a ich spłata miała być dokonywana w złotych po uprzednim przeliczeniu rat kapitałowo – odsetkowych według kursu sprzedaży dewiz dla CHF zgodnie z „Tabelą kursów”, obowiązującą w Banku w dniu spłaty. Wysokość rat kapitałowo – odsetkowych w złotych zależec miała od wysokości kursu sprzedaży dewiz dla CHF obowiązującego w Banku w dniu spłaty, a tym samym zmiana wysokości w/w kursu waluty miała mieć wpływ na ostateczną wysokość spłaconego przez Kredytobiorcę kredytu.

W § 10 ust. 1 Umowy wskazano, że prawne zabezpieczenie spłaty udzielonego kredytu, odsetek, a także innych związanych z kredytem należności, stanowiły: hipoteka kaucyjna do kwoty 700 000,00 zł, ustanowiona na nieruchomości, stanowiącej własność Kredytobiorców; cesja na Bank praw z umowy ubezpieczenia budowy domu jednorodzinnego od ognia i innych zdarzeń losowych; cesja na rzecz Banku praw z umowy ubezpieczenia domu jednorodzinnego od ognia i innych zdarzeń losowych.

W § 11 ust. 4 i 5 Umowy zostały zawarte oświadczenia, że Kredytobiorca poinformowany został przez Bank o ryzyku związanym ze zmianą kursów walut oraz rozumie wynikające z tego konsekwencje oraz że akceptuje zasady funkcjonowania kredytu denominowanego (waloryzowanego) w walucie wymiennej, w szczególności zasady

dotyczące określenia kwoty kredytu w walucie wskazane w § 2 Umowy, sposobu uruchomienia i wykorzystania kredytu określone w § 4 Umowy oraz warunków jego spłaty określone w § 9 Umowy.

(**dowód:** poświadczone za zgodność z oryginałami kserokopie: k. 24 – 28 – umowy kredytu na cele mieszkaniowe (...) Nr (...), k. 32 – 38 – Ogólnych Warunków Kredytowania w Zakresie Udzielania Kredytów na Cele Mieszkaniowe i Pożyczek hipotecznych w (...) Banku S.A.)

W wykonaniu powyższej Umowy Bank wypłacił w trzech transzach kredyt w kwocie 350 000 zł, którą po przeliczeniu na walutę CHF według kursu kupna tej waluty z Tabeli kursów Banku z dni wypłat, zaksięgował jako saldo zadłużenia Kredytobiorców w wysokości 151 737,27 CHF.

(**dowód:** k. 20 – 23 – poświadczona za zgodność z oryginałem kserokopia zaświadczenia Banku z dnia 26 sierpnia 2020 roku)

W dniu 16 marca 2009 roku Bank i Kredytobiorcy zawarły do powyższej Umowy (...) nr (...), na mocy którego zmieniono § 2 ust. 1 i § 9 Umowy.

(**dowód:** k. 29 – 29v – poświadczona za zgodność z oryginałem kserokopia Aneksu nr (...))

Bank i Kredytobiorcy zawarli, datowany na 17 października 2011 roku, Aneks nr (...) do powyższej Umowy, w którym m.in. wskazano zasady ustalania kursów waluty HF w Tabelach kursowych Banku.

(**dowód:** k. 30 – 31v – poświadczona za zgodność z oryginałem kserokopia Aneksu nr (...))

W wykonaniu powyższej Umowy w okresie od lutego 2008 roku do 25 sierpnia 2020 roku Bank pobrał od Kredytobiorców łącznie kwoty 67 483,67 zł i 50 364,90 CHF.

(**fakt bezsporny**)

Środki pieniężne, pochodzące z w/w Umowy kredytu, zostały przeznaczone przez Kredytobiorców na budowę domu, który służył zaspokojeniu ich potrzeb mieszkaniowych. Nigdy nie wynajmowali tego domu.

Kredytobiorcy w chwili zawierania Umowy nie prowadzili działalności gospodarczej. A. T. prowadzi jednoosobową działalność gospodarczą od około 2022 roku.

Kredytobiorcy nie zawierali umów majątkowych małżeńskich. Kredyt spłacali ze środków z majątku wspólnego.

O tym, że w/w Umowa może zawierać postanowienia niedozwolone Kredytobiorcy uświadomili sobie w pierwszej połowie 2021 roku.

(**dowód:** k. 176v – 177 – przesłuchanie powoda A. T. w charakterze strony; k. 177 – 177v - przesłuchanie powódki M. T. w charakterze strony)

(...) Bank (...) S.A. z siedzibą w W. jest następcą prawnym (...) Banku S.A. z siedzibą w W., z którym Kredytobiorcy zawarli powyższą Umowę.

Do chwili zamknięcia rozprawy w niniejszej sprawie Bank nie zapłacił Kredytobiorcom żądanej przez nich kwoty.

(**fakty bezsporne**)

Powyższy stan faktyczny Sąd ustalił przede wszystkim na podstawie wskazanych w jego opisie dowodów z dokumentów, kserokopii dokumentów a także z przesłuchania powodów w charakterze strony.

Dowody z dokumentów Sąd ocenił jako wiarygodne. Strony postępowania nie kwestionowały, że oświadczenia w nich zawarte zostały złożone przez osoby, które podpisały te dokumenty. Nie kwestionowały także prawdziwości

i autentyczności dokumentów złożonych w zwykłych kserokopiach. Sąd nie znalazł także podstaw, aby z urzędu powziąć wątpliwości odnośnie ich wiarygodności i mocy dowodowej w zakresie, w jakim stanowiły podstawę ustaleń faktycznych w niniejszej sprawie.

Odnośnie dowodu z przesłuchania powodów, wskazać należy, iż w swoich zeznaniach zrelacjonowali oni przebieg zdarzeń związanych z zawarciem Umowy kredytu, akcentując, że oferta kredytu indeksowanego do CHF została im przedstawiona jako jedyna i bezpieczna dla nich oraz że nie wyjaśniano im ryzyk, związanych z tą Umową.

Oceniając zeznania powodów, Sąd miał na uwadze, że są oni bezpośrednio zainteresowani korzystnym dla siebie rozstrzygnięciem niniejszej sprawy. Jednakże – mając na uwadze treść ich zeznań oraz okoliczność, że w większości znalazły one potwierdzenie w innych dowodach zgromadzonych w sprawie – Sąd co do zasady ocenił je jako wiarygodne.

Podstawę ustaleń faktycznych stanowiły także same twierdzenia stron o okolicznościach faktycznych sprawy. W zakresie, w jakim druga strona je przyznała lub im nie zaprzeczyła, uznać należało je za bezsporne (art. 229 – 230 k.p.c.).

Sąd nie dokonywał ustaleń faktycznych na podstawie dowodu z zeznań na piśmie, złożonych przez świadka A. K. (k. 160 – 166) – która w imieniu Banku podpisywała przedmiotową Umowę kredytu – gdyż nie wniosły one nic istotnego do wyjaśnienia okoliczności zawarcia Umowy kredytu. Świadek zeznała, że nie pamięta powodów ani okoliczności zawarcia tej konkretnej Umowy kredytu. Jej zeznania dotyczyły przede wszystkim opisanie ogólnych procedur, obowiązujących w Banku w zakresie udzielania kredytów hipotecznych w okresie zawarcia spornej Umowy kredytu. Ustalenia te zaś nie miały istotnego znaczenia dla rozstrzygnięcia w niniejszej sprawie, w której istotne było ustalenie faktów, dotyczących tego, jakich informacji przez zawarciem Umowy udzielono konkretnie powodom, a nie istniejących w tym zakresie procedur.

Sąd na podstawie art. 235² § 1 pkt 2 k.p.c. pominął dowody: z prywatnych wyliczeń powodów, zgłoszonych na stronie 3 pozwu (k. 4); z pism prezesów banków i członków zarządów banków, zgłoszonych na stronach 3i 4 pozwu (k. 4 – 4v); z opinii biegłego sądowego, zgłoszonej pod lit. b) na stronie 4 pozwu (k. 4v); z zeznań świadków K. D., J. L. i I. K., zgłoszonych w pkt II ppkt 1) lit. a) – c) odpowiedzi na pozew (k. 62v); z dokumentów, wymienionych w pkt II ppkt 3) lit. c) – e) odpowiedzi na pozew (k. 63); z opinii biegłego sądowego, zgłoszonej w pkt II ppkt 4) odpowiedzi na pozew (k. 63v).

Sąd uznał, że wyżej wymienione dowody nie mają istotnego znaczenia dla rozstrzygnięcia niniejszej sprawy. Irrelevantne w niniejszej sprawie okazały się bowiem m.in. ustalenia, dotyczące ogólnych procedur Banku w zakresie udzielania informacji osobom, ubiegającym się o kredyty hipoteczne oraz sytuacji na rynku kredytów hipotecznych w latach 2004 – 2009 i sposobu finansowania przez Bank udzielanych kredytów indeksowanych do CHF. Ponadto w niniejszej sprawie nie miał istotnego znaczenia fakt, czy Bank posiadał jakieś wewnętrzne regulacje, dotyczące sposobu ustalania kursów waluty w Tabeli Kursów, skoro poza sporem było, iż zasady te nie zostały zawarte w przedmiotowej Umowie, a więc nie były wiążące dla stron Umowy. W niniejszej sprawie istotna była treść łączącej strony Umowy, a nie mechanizmy finansowe, dotyczące udzielonego kredytu, stosowane przez pozwany Bank oraz istotne było ustalenie, jakich informacji udzielono powodom przed zawarciem spornej Umowy a nie istniejących w tym zakresie procedur Banku.

Co do dowodów z zeznań w/w świadków, to Sąd miał także na uwadze, iż nie brali oni udziału w zawieraniu przedmiotowej Umowy z powodami, a więc ich zeznania dotyczyć mogłyby jedynie ogólnego opisanie istniejącej w Banku procedury zawierania umów kredytu hipotecznego, zaś ustalenia te nie miały istotnego znaczenia dla rozstrzygnięcia niniejszej sprawy.

Odnośnie zaś dowodów z opinii biegłych sądowych, zgłoszonych przez obie strony postępowania, prywatnych wyliczeń powodów, dotyczących nadpłat kredytu oraz prywatnych wyliczeń strony pozwanej na wypadek unieważnienia

Umowy kredytu, to fakty, które miały być wykazane tymi dowodami, nie miały istotnego znaczenia dla rozstrzygnięcia w niniejszej sprawie wobec oceny prawnej przedmiotowej Umowy, dokonanej w dalszej części uzasadnienia.

Natomiast co do zgłoszonych przez stronę pozwaną dowodów z dokumentów w postaci: pisma KNF i opinii prawnej dr hab. I. W., to wskazać należy, iż mogły one stanowić jedynie dowody na wykazanie faktów, że dokumenty te zostały sporządzone przez ich autorów oraz mogły one stanowić wyłącznie wzmocnienie argumentacji prawnej strony pozwanej, która się na nie powołała. Nie mogły one jednak stanowić podstawy ustaleń faktycznych w niniejszej sprawie, nie miały one bowiem istotnego znaczenia dla jej rozstrzygnięcia.

Sąd zważył, co następuje:

Żądania główne powodów o ustalenie nieważności Umowy kredytu oraz o zapłatę – co do kwot głównych – zasługiwało na uwzględnienie w całości. Roszczenie główne powodów zostało oddalone w niewielkim zakresie, dotyczącym części roszczenia odsetkowego.

Wobec powyższego, Sąd w ogóle nie orzekł w przedmiocie żądania ewentualnego, zgłoszonego przez powodów na wypadek uznania, że przedmiotowa Umowa kredytu była ważna.

W pierwszej kolejności wskazać należy, iż stanowisko powodów okazało się uzasadnione w części, opierającej się na zarzucie nieważności Umowy kredytu na skutek usunięcia z niej klauzul indeksacyjnych. Do wniosku o nieważności Umowy prowadzi analiza jej postanowień pod kątem abuzywności.

Kolejno wskazać należy, iż w uzasadnieniu wyroku nie ma potrzeby i nie ma obowiązku wyrażania szczegółowego stanowiska do wszystkich poglądów prezentowanych przez strony, o ile nie miały one istotnego znaczenia dla rozstrzygnięcia sprawy (por. wyrok Sądu Najwyższego z 29 października 1998 roku w sprawie II UKN 282/98, Legalis 44600, oraz wyrok ETPCZ z 21 lipca 2015 roku w sprawie D. przeciwko T. 41721/04, Legalis 1378918). Dopuszczalne – a w świetle brzmienia art. 327⁽¹⁾ § 2 k.p.c. wręcz konieczne – jest rozprawienie się z poszczególnymi zarzutami niejako en bloc, poprzez zaprezentowanie odmiennego zapatrywania w kwestii faktów lub prawa nie pozostawiające przestrzeni dla racjonalnej obrony pozostałych zarzutów, które – przy uwzględnieniu koncepcji sądu – stają się wówczas bezprzedmiotowe (por. uzasadnienie wyroku Sądu Apelacyjnego w Warszawie z 20 grudnia 2017 roku w sprawie VI ACa 1651/15, Legalis 1733044). Większość zagadnień prawnych składających się na decyzje procesowe znalazło już rozstrzygnięcie – przynajmniej na poziomie Sądu Apelacyjnego – i nie wymaga nadmiernie szerokiego omówienia. Wobec tego, Sąd – stosownie do wymogów art. 327⁽¹⁾ § 2 k.p.c. – sporządził niniejsze uzasadnienie w sposób możliwie zwięzły.

Przechodząc do prawnej analizy przedmiotowej Umowy, wskazać należy, iż mają do niej zastosowanie przepisy ustawy Prawo bankowe.

Zgodnie zaś z art. 69 ust. 1 ustawy z dnia 29 sierpnia 1997 roku – Prawo bankowe (Dz.U z 2002 roku, Nr 72, poz. 665, t.j. z późn. zm.) (dalej też jako „UPrB”) – w brzmieniu obowiązującym w dniu zawarcia spornej Umowy – przez umowę kredytu bank zobowiązuje się oddać do dyspozycji kredytobiorcy na czas oznaczony w umowie kwotę środków pieniężnych z przeznaczeniem na ustalony cel, a kredytobiorca zobowiązuje się do korzystania z niej na warunkach określonych w umowie, zwrotu kwoty wykorzystanego kredytu wraz z odsetkami w oznaczonych terminach spłaty oraz zapłaty prowizji od udzielonego kredytu. Stosownie do art. 69 ust. 2 cytowanej ustawy umowa kredytu powinna być zawarta na piśmie i określać w szczególności: strony umowy, kwotę i walutę kredytu, cel, na który kredyt został udzielony, zasady i termin spłaty kredytu, wysokość oprocentowania kredytu i warunki jego zmiany, sposób zabezpieczenia spłaty kredytu, zakres uprawnień banku związanych z kontrolą wykorzystania i spłaty kredytu, terminy i sposób postawienia do dyspozycji kredytobiorcy środków pieniężnych, wysokość prowizji, jeżeli umowa ją przewiduje, warunki dokonywania zmian i rozwiązywania umowy.

Z powyższego wynika zatem, że umowa kredytu jest umową nazwaną, dwustronnie zobowiązującą. Na jej podstawie bank zobowiązuje się oddać do dyspozycji drugiej strony – kredytobiorcy kwotę środków pieniężnych (kwotę kredytu),

a kredytobiorca zobowiązuje się zwrócić kwotę wykorzystanego kredytu wraz z odsetkami. Uprawnienie kredytobiorcy polega na tym, że może domagać się od banku wypłaty kredytu a obowiązek polega na tym, że ma zwrócić wypłaconą mu kwotę wraz z odsetkami. Umowa kredytu jest umową odpłatną, gdyż na kredytobiorcę nakłada obowiązek zapłacenia bankowi odsetek oraz prowizji, które mają charakter wynagrodzenia za korzystanie ze środków pieniężnych banku. Ponadto jest to umowa konsensualna, czyli dochodzi do skutku w wyniku samego uzgodnienia przez strony jej podstawowych postanowień. Przedmiotem kredytu musi być określona kwota pieniężna. W umowie muszą być także określone zasady spłaty sumy kredytu.

Ponadto wskazać należy, iż sporna Umowa została zawarta przed zmianą ustawy Prawo bankowe, dokonaną ustawą z dnia 29 lipca 2011 roku (Dz.U. z 2011 roku, Nr 165, poz. 984), na mocy której dodano art. 69 ust. 2 pkt 4a UPrB, zgodnie z którym w przypadku umowy o kredyt denominowany lub indeksowany do waluty innej niż waluta polska, umowa kredytu powinna zawierać szczegółowe zasady określenia sposobów i terminów ustalania kursu wymiany walut, na podstawie którego w szczególności wyliczana jest kwota kredytu, jego transz i rat kapitałowo - odsetkowych oraz zasady przeliczania na walutę wypłaty albo spłaty kredytu.

Ustawa ta wprowadziła także uregulowanie, zawarte w art. 69 ust. 3 zdanie 1 UPrB, zgodnie z którym w przypadku umowy o kredyt denominowany lub indeksowany do waluty innej niż waluta polska, kredytobiorca może dokonywać spłaty rat kapitałowo – odsetkowych bezpośrednio w tej walucie oraz dokonać przedterminowej spłaty pełnej lub częściowej kwoty kredytu bezpośrednio w tej walucie.

Powyższe nie stanowi ustawowej definicji kredytu indeksowanego lub denominowanego. Przyjmuje się jednak, że kredyt denominowany lub indeksowany do waluty obcej to kredyt udzielony w złotych polskich, którego kwota jest odniesiona do waluty obcej. Kredyt taki jest kredytem złotowym, z tym, że na skutek denominacji lub indeksacji, saldo kredytu wyrażane jest w walucie obcej, do której kredyt został denominowany lub indeksowany. Kredytobiorca może dokonywać spłaty rat kredytu bądź w walucie, do której kredyt został denominowany lub indeksowany bądź w walucie polskiej, po przeliczeniu raty wyrażonej w walucie. Wypłata kredytu indeksowanego lub denominowanego do waluty obcej następuje w złotych polskich, zaś operacja z walutą obcą dokonywana jest jedynie „na papierze” dla celów księgowych, do faktycznego przekazania wartości dewizowych nie dochodzi. Do faktycznego obrotu dewizowego dochodzi dopiero wówczas, gdy strony uzgodnią, że spłata kredytu przez kredytobiorcę następować będzie w walucie, do której kredyt indeksowano lub denominowano.

Mając powyższe na uwadze, dokonać należy rozróżnienia pomiędzy kredytem indeksowanym do waluty obcej a kredytem czysto walutowym. W przeciwieństwie do kredytu indeksowanego, kredyt walutowy to kredyt udzielony w innej niż PLN walucie, a zatem również w tej walucie wypłacany i spłacany. W niniejszej sprawie z uwagi na to, iż środki finansowe zostały wypłacone Kredytobiorcy w walucie polskiej oraz Umowa przewidywała, że w takiej też walucie Kredytobiorca będzie spłacać raty kapitałowo – odsetkowe, z całą pewnością należy mówić o kredycie indeksowanym, nie zaś kredycie walutowym.

W tym miejscu dla usystematyzowania terminologii, dotyczącej przedmiotowej Umowy, wskazać należy, iż w niniejszej sprawie mamy do czynienia z kredytem indeksowanym do waluty obcej. Kwota kredytu została bowiem w Umowie wyrażona w złotych polskich a saldo zadłużenia poprzez odesłanie do kursu CHF miało być wyrażone w walucie obcej. W treści tej Umowy mylnie zatem użyto sformułowania, że przedmiotowy kredyt jest „denominowany” do waluty CHF. Kredyt denominowany to taki, w którym kwota kredytu jest wyrażona w walucie obcej. Natomiast w niniejszej sprawie kwota do wypłaty – kwota kredytu została wyrażona w złotych polskich, a więc jest to kredyt indeksowany do waluty obcej, a nie denominowany.

Kolejno, odnosząc się do podniesionego przez powodów zarzutu, że przedmiotowa Umowa narusza art. 69 UPrB, wskazać należy, iż w § 2 Umowy podano, że Bank miał udzielić Kredytobiorcy kredytu w kwocie w kwocie 350 000,00 zł denominowanego (waloryzowanego) w walucie CHF na okres 360 miesięcy na zasadach określonych w Umowie i OWKM, a kwota kredytu denominowanego (waloryzowanego) w CHF lub transzy kredytu miała zostać określona według kursu kupna dewiz dla tej waluty zgodnie z „Tabelą kursów”, obowiązującą w Banku w dniu wykorzystania

kredytu lub transzy kredytu. Stosownie zaś do § 4 ust. 1a Umowy każda transza kredytu wykorzystywana miała być w złotych, przy jednoczesnym przeliczeniu wysokości transzy według kursu kupna dewiz dla CHF zgodnie z „Tabelą kursów” obowiązującą w Banku w dniu wykorzystania danej transzy. Natomiast § 9 ust. 2 zdanie 3 Umowy stanowił, że spłata rat kapitałowo – odsetkowych dokonywana miała być w złotych po uprzednim przeliczeniu rat kapitałowo – odsetkowych według kursu sprzedaży dewiz dla CHF zgodnie z „Tabelą kursów”, obowiązującą w Banku w dniu spłaty.

Umowa nie jest zatem sprzeczna z art. 69 ust. 1 i 2 UPrB. W Umowie tej określono kwotę w złotych polskich, która podlegać będzie wypłacie Kredytobiorcy, zaś jakiej kwocie w CHF będzie odpowiadać ta kwota, miało zostać ustalone w dniu wypłaty każdej transzy kredytu. Kwota otrzymanego kredytu była zatem znana. Natomiast strony w Umowie ustaliły, że wartość wypłaconej w PLN kwoty zostanie przeliczona do CHF według kursu kupna walut określonego w Tabeli kursów walut. Również wysokość rat kredytowych, spłacanych w PLN, miała być przeliczona na CHF z tym, że według kursu sprzedaży tej waluty. Inną kwestią jest natomiast stosowanie do wymienionych przeliczeń kursu waluty, ustalone jednostronnie przez Bank, o czym będzie mowa w dalszej części uzasadnienia.

Zaznaczenia wymaga, że o tym, iż walutą kredytu był PLN świadczy nie tylko kwota kredytu, wskazana jednoznacznie w Umowie w PLN, ale także waluta zabezpieczenia hipotecznego, w którym wartość hipoteki kaucyjnej do kwoty 700 000,00 zł (§ 10 ust. 1 pkt 1) Umowy). Zgodnie zaś z art. 68 ustawy o księgach wieczystych i hipotece (t.j. Dz.U. z 2001 roku, Nr 124, poz. 1361 z późn. zm.) – w brzmieniu obowiązującym na datę zawarcia analizowanej Umowy – hipoteka zabezpiecza jedynie wierzytelności pieniężne i może być wyrażona tylko w oznaczonej sumie pieniężnej. Jeżeli wierzytelność zgodnie z prawem została wyrażona w innym pieniądzu niż pieniądz polski, hipotekę wyraża się w tym innym pieniądzu. Gdyby zatem wierzytelność – czyli kredyt – była wyrażona w CHF, również hipoteka powinna zostać wyrażona w CHF.

Zgodnie zatem z w/w postanowieniami przedmiotowej Umowy, kredyt miał być wypłacony w złotych polskich, indeksowany kursem innej waluty – CHF. Natomiast z walutą CHF powiązana była inna stopa referencyjna niż dla PLN, tj. nie WIBOR, lecz LIBOR. Kwota wypłacona powódce w PLN zgodnie z Umową w dniu uruchomienia kredytu miała być przeliczona na CHF według kursu kupna CHF określonego w „Tabeli kursów”. Wysokość rat kapitałowo – odsetkowych miała zaś być ustalana z zastosowaniem kursu sprzedaży CHF obowiązującego w dniu spłaty, zgodnie z „Tabelą kursów”.

Zastosowany w Umowie mechanizm indeksacji nie zmieniał kwoty i waluty kredytu, wyrażonej w PLN, a stanowił on jedynie klauzulę przeliczeniową, mocą której strony ustaliły, że zobowiązanie wyrażone w walucie polskiej w dniu uruchomienia kredytu, a zatem z chwilą wykonania zobowiązania Banku do wypłaty kredytu (co nastąpić miało w PLN), miało zostać przeliczone na walutę obcą – na CHF, Kredytobiorca zobowiązany był do dokonania spłaty kredytu – przy czym wysokość rat, uiszczanych w PLN, obliczona miała być według kursu CHF.

Kolejno wskazać należy, iż zgodnie z jednolitą linią orzecznictwa Sądu Najwyższego, przed wejściem w życie w/w ustawy z dnia 29 lipca 2011 roku, tzw. „ustawy antyspreadowej”, dopuszczalne było na zasadzie swobody umów zaciągnięcie zobowiązania kredytowego w walucie obcej z równoczesnym zastrzeżeniem, że wypłata i spłata kredytu będzie dokonywana w walucie krajowej (por. wyroki Sądu Najwyższego: z 25 marca 2011 roku, IV CSK 377/10; z 29 kwietnia 2015 roku, V CSK 445/14; z 22 stycznia 2016 roku, I CSK 1049/14; z 27 lutego 2019 roku, II CSK 19/18 oraz z 11 grudnia 2019 roku, V CSK 382/18). Argumentem przemawiającym za dopuszczalnością zawierania umów o kredyt indeksowany do waluty obcej przed wejściem w życie w/w ustawy nowelizującej było właśnie wprowadzenie do ustawy Prawo bankowe przepisu dotyczącego kredytów indeksowanych do waluty innej niż polska. Racjonalny ustawodawca nie wprowadziłby bowiem do porządku prawnego umowy, co do której zachodzą przesłanki do stwierdzenia jej nieważności.

Umowa kredytu indeksowanego, przewidującego spread walutowy, mieściła się zatem w konstrukcji ogólnej umowy kredytu bankowego i stanowiła jej możliwy wariant (art. 353¹ k.c. w związku z art. 69 UPrB).

W ocenie Sądu, samo wprowadzenie do Umowy postanowienia przewidującego mechanizm indeksacji – z wyżej wskazanych już względów – nie było sprzeczne z treścią art. 69 ust. 1 UPrB, gdyż nie naruszało zasady swobody umów, wyrażonej w art. 353¹ k.c. Natomiast inną kwestią jest sposób określenia przez pozwany Bank mechanizmu indeksacji poprzez odesłanie do kursów walut, ustalanych w Tabelach kursowych, tworzonych przez Bank, o czym będzie mowa w dalszej części uzasadnienia.

I. NIEDOZWOLONE POSTANOWIENIA UMOWNE

Odnosząc się do zarzutów powodów, dotyczących abuzywności kwestionowanych postanowień, zawartych w Umowie, wskazać należy, iż w ocenie Sąd, postanowienia te, określające sposoby wyliczenia kwoty kredytu podlegającej spłacie i wysokości rat kredytu, stanowiły postanowienia niedozwolone, a tym samym nie wiązały powodów. Przy czym, w ocenie Sądu, wyeliminowanie tych postanowień z przedmiotowej Umowy prowadziłoby w niniejszej sprawie do jej upadku, a więc do jej nieważności.

Zgodnie z art. 385¹ § 1 k.c. postanowienia umowy zawieranej z konsumentem nieuzgodnione indywidualnie nie wiążą go, jeżeli kształtują jego prawa i obowiązki w sposób sprzeczny z dobrymi obyczajami, rażąco naruszając jego interesy (niedozwolone postanowienia umowne). Nie dotyczy to postanowień określających główne świadczenia stron, w tym cenę lub wynagrodzenie, jeżeli zostały sformułowane w sposób jednoznaczny.

Wskazać należy, iż regulacja, zawarta w art. 385⁽¹⁾ – 385⁽³⁾ k.c., stanowi implementację dyrektywy 93/13, co rodzi określone konsekwencje dla wykładni tych przepisów. Przede wszystkim musi ona prowadzić do takich rezultatów, które pozwolą urzeczywistnić cele dyrektywy. Sądy krajowe, stosując prawo wewnętrzne, zobowiązane są tak dalece, jak jest to możliwe, by dokonywać jego wykładni w świetle brzmienia i celu tej dyrektywy, tak by osiągnąć przewidziany w niej rezultat, a zatem zastosować się do art. 288 akapit trzeci Traktatu o funkcjonowaniu Unii Europejskiej (tak m.in. wyrok TSUE C-377/14). Krajowe sądy i trybunały powinny tak wyklądać prawo wewnętrzne, aby w pełni uwzględniło ono nie tylko literę, ale i ducha prawa unijnego (tak E. Łętowska w: System prawa prywatnego T.5 – Zobowiązania część ogólna, Warszawa 2013, s. 30). Stosując zatem art. 385⁽¹⁾ k.c. należy stosować wykładnię przyjazną dla prawa unijnego – w szczególności potwierdzoną orzeczeniami Trybunału Sprawiedliwości Unii Europejskiej (dalej jako „TSUE” lub „Trybunał Sprawiedliwości”).

W ocenie Sądu, w niniejszej sprawie zostały spełnione wszystkie przesłanki, określone w powołanym wyżej art. 385¹ k.c., pozwalające uznać postanowienia łączącej strony Umowy, dotyczące mechanizmu indeksacji, za klauzule abuzywne.

Z dowodów zgromadzonych w sprawie jednoznacznie wynika, że poprzednik prawny pozwanego Banku zawarł przedmiotową Umowę w ramach prowadzonej działalności gospodarczej w zakresie czynności bankowych (art. 43⁽¹⁾ k.c.), natomiast powodowie zawarli ją jako konsumenci (art. 22⁽¹⁾ k.c.). Środki pochodzące z kredytu miały zostać przeznaczone – i faktycznie zostały przeznaczone – na budowę domu, służącego zaspokojeniu potrzeb mieszkaniowych powodów. Powodowie w dacie zawarcia Umowy nie prowadzili działalności gospodarczej. Wprawdzie po zawarciu Umowy w 2022 roku powód rozpoczął prowadzenie działalności gospodarczej, jednakże wskazać należy, iż dla przyznania podmiotowi statusu konsumenta istotne jest, aby przesłanki uznania go za konsumenta były spełnione w chwili dokonywania czynności. Późniejsze zmiany przeznaczenia nabytego dobra lub usługi nie powinny z reguły prowadzić do zmiany raz przyjętego ustalenia (tak też Sąd Apelacyjny w Gdańsku w wyroku z 09 lutego 2012 roku, w sprawie V ACa 96/12, OSAGd 2012, Nr 2, s. 32). Na podobnym stanowisku, co do chwili dokonywania oceny, stoi TSUE, wskazując (wyrok z 22 stycznia 2018 roku, w sprawie C-498/16, S. v. F., Legalis, pkt 38), że za prawnie relewantny dla dokonania oceny należy uznać moment zawierania umowy, a późniejsze okoliczności, które powodują że umowa nabiera z czasem charakteru gospodarczego lub zawodowego nie mają znaczenia.

Ponadto, w niniejszej sprawie nie sposób uznać, aby pomiędzy przedmiotową Umową, zawartą w 2008 roku, a działalnością gospodarczą, której prowadzenie powód rozpoczął w 2022 roku, istniał związek.

Mając powyższe na uwadze, stwierdzić należało, iż powodom przysługiwał status konsumentów, a więc że uprawnieni są oni do ochrony, przewidzianej w art. 385¹ k.c.

Nie budziło również wątpliwości, że postanowienia przedmiotowej Umowy, dotyczące indeksacji, nie były uzgadniane z powodami indywidualnie przed zawarciem Umowy. Nieuzgodnione indywidualnie są te postanowienia umowy, na których treść konsument nie miał rzeczywistego wpływu. W szczególności odnosi się to do postanowień umowy przejętych z wzorca umowy zaproponowanego konsumentowi przez kontrahenta (art. 385¹ § 3 k.c.). Przy czym należy podkreślić, że wzorce są to klauzule, opracowane przed zawarciem umowy i wprowadzane do stosunku prawnego przez jedną ze stron w ten sposób, że druga strona nie ma wpływu na ich treść. Są one zwykle opracowywane w oderwaniu od konkretnego stosunku umownego i w sposób jednolity określają one treść przyszłych umów, stąd strona która wyraziła zgodę na stosowanie wzorca nie może zmieniać jego treści według swojej woli. Ciężar dowodu, że dane postanowienie umowne zostało uzgodnione indywidualnie, spoczywa na tym, kto się na to powołuje (art. 385¹ § 4 k.c.). Natomiast strona pozwana w niniejszej sprawie nie wykazała, aby powodowie mieli jakikolwiek wpływ na postanowienia umowne dotyczące klauzul indeksacyjnych. Samo zaakceptowanie przez powodów kwestionowanych postanowień poprzez podpisanie przedmiotowej Umowy nie oznacza, że postanowienia te zostały z nimi indywidualnie uzgodnione bądź że mieli oni realny wpływ na ich treść.

Kolejno wskazać należy, iż sporne postanowienia stanowią główny przedmiot umowy (por. m.in. Sąd Najwyższy w wyroku z 11 grudnia 2019 roku w sprawie V CSK 382/18 i w wyroku z 04 kwietnia 2019 roku w sprawie III CSK 159/15 oraz Trybunał Sprawiedliwości Unii Europejskiej w wyroku z 14 marca 2019 roku w sprawie D. C-118/17 i w wyroku z 12 lutego 2014 roku w sprawie K. C-26/13 oraz Sąd Apelacyjny w Warszawie w wyroku z 26 sierpnia 2020 roku, w sprawie VI ACa 801/19). W związku z tym ustalić należało, czy sformułowane zostały one w sposób jednoznaczny. W ocenie Sądu, postanowienia te nie spełniają tego kryterium. Na podstawie kwestionowanych postanowień umownych nie było bowiem możliwe precyzyjne określenie kwoty kredytu w CHF oraz kwoty spłaty w CHF bez odniesienia do „Tabeli kursów”, tworzonej jednostronnie przez Bank. Przy czym – o czym była już mowa wyżej – kryteria, w oparciu o które Bank ustalał kursy walut, nie zostały w ogóle określone, nie wskazano także żadnej górnej granicy kursów ustalanych jednostronnie przez Bank.

W powołanym wyżej wyroku Trybunału Sprawiedliwości w sprawie C-26/13 wskazano, że ocena tego, czy warunek umowny został wyrażony prostym i zrozumiałym językiem, powinna uwzględniać wszystkie okoliczności sprawy, w szczególności informacje udzielone konsumentowi przy zawarciu umowy oraz nie powinna ograniczać się do aspektów ściśle formalnych i językowych, a uwzględniać również konsekwencje ekonomiczne zastosowania warunku i jego ewentualny stosunek do pozostałych warunków umownych.

Zgodnie z wyrokiem TSUE z dnia 20 września 2018 roku w sprawie C-51/17 warunki umowy powinny być wyrażone prostym i zrozumiałym językiem, co zobowiązuje instytucje finansowe do dostarczenia kredytobiorcom informacji wystarczających do podjęcia przez nich świadomych i rozważnych decyzji. Wymóg ten oznacza zatem, że warunek dotyczący ryzyka kursowego musi zostać zrozumiany przez konsumenta. Ponadto w wyroku z dnia 10 czerwca 2021 roku w sprawie C-609/16 TSUE potwierdził wyrażane już we wcześniejszych wyrokach stanowisko, że wymogu przejrzystości warunków umownych nie można zawężyć do zrozumiałości tych warunków pod względem formalnym i gramatycznym. Ponieważ ustanowiony przez dyrektywę nr 93/13 system ochrony opiera się na założeniu, że konsument jest stroną słabszą niż przedsiębiorca, między innymi ze względu na stopień poinformowania, ów wymóg wyrażania warunków umownych prostym i zrozumiałym językiem, a więc wymóg przejrzystości ustanowiony w tej dyrektywie, musi podlegać wykładni rozszerzającej (wyrok z 03 marca 2020 roku w sprawie C#125/18).

Wskazać należy za Sądem Apelacyjnym w Warszawie (wyrok z 26 sierpnia 2020 roku, w sprawie VI ACa 801/19), że świadomość ryzyka kursowego to taki stan, w którym kredytobiorca w chwili zawierania umowy kredytu ma wiedzę,

jak kształtowałoby się jego zadłużenie oraz koszty obsługi spłaty kredytu w przypadku silnej deprecjacji złotówki względem danej waluty obcej, z której kursem dany kredyt został powiązany, ale w oparciu o treść umowy kredytu, która ma zostać zawarta, a nie przez bliżej niedookreślone symulacje, które mogą być powiązane z jej treścią.

Mając powyższe na uwadze, rozważyć należało, czy informacje udzielone powodom przez Bank były wystarczające do podjęcia przez nich świadomej i rozważnej decyzji.

Z dowodów zgromadzonych w niniejszej sprawie nie wynika, aby Bank sprostał powyższemu obowiązkowi informacyjnemu. Nie wynika z nich bowiem, aby przed zawarciem przedmiotowej Umowy Bank, wykonując ciężący na nim obowiązek informacyjny, przedstawił w rzetelny sposób informację o tym, że mogą wystąpić znaczne wahania kursu waluty, do której kredyt indeksowano, co może mieć znaczący wpływ na wysokość raty kredytowej. Nie przedstawiono w szczególności powodom symulacji rat kredytowych przy założeniu znacznego wzrostu kursu CHF. Nie przedstawiono im także – znanych przecież przez Bank – wahań kursu CHF z ostatnich lat przed zawarciem Umowy. Przy czym wskazać należy, iż ciężar dowodu w powyższym zakresie spoczywał na stronie pozwanej.

Podkreślić należy, iż udzielana kredytobiorcy informacja o ryzyku kursowym powinna być jasna i zrozumiała dla niego. W taki też sposób powinien być mu przedstawiony, a w miarę potrzeby zobrazowany na przykładach (symulacjach, wykresach), mechanizm przeliczeniowy. Takich działań zaś Bank z całą pewnością nie podjął.

Nie można zatem uznać, że powodowie w oparciu o przedstawione im informacje mogli zakładać, że istnieje realne ryzyko gwałtownego i radykalnego wzrostu kursu CHF wobec waluty PLN oraz że uzyskali od Banku informacje pozwalające im ocenić, jakie konsekwencje ekonomiczne ma dla ich zobowiązania radykalny wzrost kursu waluty CHF.

Gdyby powodom rzeczywiście zostało należycie wyjaśnione znaczenie zmiany kursu waluty i ponoszonego ryzyka, to założyć można, iż nie zdecydowaliby się na kredyt powiązany z kursem waluty obcej w sposób wadliwy w perspektywie jej spłacania przez kilkadziesiąt lat. Gdyby kredytujący Bank zamierzał wystarczająco poinformować kredytobiorcę będącego osobą fizyczną – konsumentem, o niebezpieczeństwach wynikających z kredytu powiązanego z kursem waluty obcej, to nie proponowałby w ogóle zawierania takich umów kredytowych, zdając sobie sprawę jako profesjonalista, że umowa taka może zostać łatwo oceniona jako nieuczciwa (por. Sąd Najwyższy w uzasadnieniu wyroku z 29 października 2019 roku w sprawie IV CSK 309/18).

Wobec uznania, że kwestionowane postanowienia umowne (§ 2, § 4 ust. 1a i § 9 ust. 2 zdanie 3 Umowy) odnosiły się do świadczeń głównych i nie zostały sformułowane w sposób jednoznaczny, możliwe było przejście do badania kolejnych przesłanek z art. 385¹ k.c.

W ocenie Sądu, kwestionowane postanowienia umowne kształtowały prawa i obowiązki powodów w sposób spreczny z dobrymi obyczajami, rażąco naruszając ich interesy.

Przez rażące naruszenie interesów konsumenta należy rozumieć nieusprawiedliwioną dysproporcję praw i obowiązków na jego niekorzyść w określonym stosunku obligacyjnym. Natomiast działanie wbrew dobrym obyczajom (w zakresie kształtowania treści stosunku obligacyjnego) oznacza tworzenie przez partnera konsumenta takich klauzul umownych, które godzą w równowagę kontraktową stron takiego stosunku (tak Sąd Apelacyjny w Warszawie w wyroku z 22 października 2020 roku, w sprawie I ACa 709/19). Ocena zachowań w świetle dobrych obyczajów następuje najczęściej poprzez odwołanie się do takich wartości jak: szacunek wobec partnera, uczciwość, zaufanie, lojalność, rzetelność i fachowość. Postanowienia umów, które kształtują prawa i obowiązki konsumenta, nie pozwalając na realizację tych wartości, uznawane są za sprzeczne z dobrymi obyczajami. Postanowienie umowne jest sprzeczne z dobrymi obyczajami, gdy można rozsądnie założyć, że kontrahent konsumenta, traktujący go w sposób sprawiedliwy i słuszny i uwzględniający jego prawnie uzasadnione roszczenia, nie mógłby racjonalnie się spodziewać, że konsument zaakceptowałby w ramach negocjacji klauzulę będącą źródłem braku równowagi stron (por. wyroki Sądu Najwyższego z 15 stycznia 2016 roku w sprawie I CSK 125/15 i z 04 kwietnia 2019 roku w sprawie III CSK 159/17).

Sąd orzekający w niniejszym składzie w pełni podziela ugruntowany już w orzecznictwie pogląd, iż niejasny i niepoddający się weryfikacji mechanizm ustalania przez bank kursów waluty, pozostawiający bankowi swobodę, jest w sposób oczywisty sprzeczny z dobrymi obyczajami i rażąco narusza interesy konsumenta, a klauzula, która nie zawiera jednoznacznej treści i przez to pozwala na pełną swobodę decyzyjną przedsiębiorcy w kwestii bardzo istotnej dla konsumenta, dotyczącej kosztów kredytu, jest klauzulą niedozwoloną (tak m.in. Sąd Najwyższy w wyroku z 04 kwietnia 2019 roku w sprawie III CSK 159/17). Ponadto zgodnie ze stanowiskiem TSUE, wyrażonym w wyroku z dnia 18 listopada 2021 roku w sprawie C-212/20, art. 5 dyrektywy 93/13 należy interpretować w ten sposób, że treść klauzuli umowy kredytu zawartej między przedsiębiorcą a konsumentem ustalającej cenę zakupu i sprzedaży waluty obcej, do której kredyt jest indeksowany, powinna, na podstawie jasnych i zrozumiałych kryteriów, umożliwić właściwie poinformowanemu oraz dostatecznie uważnemu i racjonalnemu konsumentowi zrozumienie sposobu ustalania kursu wymiany waluty obcej stosowanego w celu obliczenia kwoty rat kredytu, w taki sposób, aby konsument miał możliwość w każdej chwili samodzielnie ustalić kurs wymiany stosowany przez przedsiębiorcę. Natomiast kwestionowane postanowienia tych wymogów nie spełniają.

Dodać również należy, iż niewątpliwie dobre obyczaje narusza także całkowite i nieograniczone obciążenie konsumenta ryzykiem zmiany kursu walut (tak Sąd Apelacyjny w Gdańsku w wyroku z 04 listopada 2020 roku, w sprawie V ACa 300/20).

Mając powyższe na uwadze, stwierdzić należało, że obciążenie powodów praktycznie nieograniczonym ryzykiem kursowym oraz niepoinformowanie ich o konsekwencjach zawarcia umowy, godziło w ich interesy. Nie było ono przy tym uzasadnione usprawiedliwionymi interesami Banku. Dodatkowo sam mechanizm indeksacji, o czym była mowa wyżej, został przez pozwany Bank skonstruowany w sposób nieuczciwy i rażąco naruszający interesy powodów, jako konsumentów.

Wskazać należy, iż przedmiotowa Umowa przenosiła ryzyko kursowe na konsumenta nie tylko mocą poszczególnych postanowień umowy (zwłaszcza zawartych w oświadczeniu o zapoznaniu z ryzykiem), ale samą jej konstrukcją. Po wypłacie kredytu Bank miał otrzymać jego zwrot w ratach z umówionymi odsetkami stosownie do harmonogramu spłat wyrażonego w walucie obcej. Ewentualny wzrost kursu waluty nie wpływał zatem na zwiększenie się świadczenia należnego Bankowi wyrażonego w tej walucie. Niezależnie od aktualnego kursu Bank jest w stanie uzyskać świadczenie zastrzeżone dla siebie w Umowie, tymczasem ciężar spełnienia tego świadczenia spoczywa wyłącznie na konsumentce. To stanowi nieusprawiedliwioną dysproporcję praw i obowiązków konsumenta na jego niekorzyść, a zatem stanowi o naruszeniu jego interesów. Znaczące – niekiedy nawet dwukrotne – zwiększenie salda zadłużenia w PLN i związane z tym proporcjonalne powiększenie należności odsetkowych nakazują określić to naruszenie jako rażące. Tym samym obie przesłanki uznania klauzuli za abuzywną zostały spełnione (por. wyrok Sądu Najwyższego z 13 lipca 2005 roku w sprawie I CSK 832/04).

Zgodnie natomiast z art. 385² k.c. oceny zgodności postanowienia umowy z dobrymi obyczajami dokonuje się według stanu z chwili zawarcia umowy, biorąc pod uwagę jej treść, okoliczności zawarcia oraz uwzględniając umowy pozostające w związku z umową obejmującą postanowienie będące przedmiotem oceny.

Dodać należy, iż dla oceny danego postanowienia na podstawie art. 385¹ k.c. nie ma żadnego znaczenia sposób wykonywania umowy przez strony. W okolicznościach niniejszej sprawy nie podlegało zatem badaniu i nie miało znaczenia dla rozstrzygnięcia, czy pozwany Bank korzystał z możliwości, wynikających ze spornych postanowień umownych, a więc czy ustalone przez niego kursy walut w Tabeli Kursów były zawyżone w stosunku do kursów NBP lub kursów ustalanych przez inne banki. Postanowienie jest niedozwolone, jeśli stwarza dla przedsiębiorcy samą możliwość działania w sposób rażąco naruszający interesy konsumenta. Za rażąco sprzeczne z interesem konsumenta uznać należy już samo skonstruowanie mechanizmu ustalania wartości świadczenia jednostronnie przez Bank, ponieważ mechanizm ten narusza równowagę kontraktową, umożliwiając przedsiębiorcy wpływ na kształtowanie obowiązków umownych konsumenta.

Kolejno wskazać należy, iż konsekwencje usunięcia z umowy postanowień określających mechanizm indeksacji szczegółowo rozważył TSUE w wyroku C-260/18. Potwierdzając stanowisko polskiego sądu odsyłającego, Trybunał Sprawiedliwości wskazał, że po usunięciu uznanego za abuzywne odesłania do kursów kupna i sprzedaży z tabeli kursowej banku niemożliwe jest określenie kursu wymiany, a tym samym wykonanie przedmiotowej umowy, a zatem że skuteczne zakwestionowanie kursów wymiany walut jest równoznaczne z usunięciem postanowień o indeksacji w całości (pkt 24 i 36). Tym samym w świetle przepisów prawa krajowego utrzymanie umowy bez zawartych w niej warunków nie jest możliwe, co musi prowadzić do jej nieważności, czemu nie sprzeciwia się art. 6 Dyrektywy (pkt. 43). Dzieje się tak w szczególności, gdy – jak w sprawie niniejszej – usunięcie postanowień dotyczących kursów oznacza pośrednie usunięcie z umowy ryzyka kursowego, które jest bezpośrednio związane z indeksacją umowy. Skoro warunek ryzyka kursowego jest traktowany jako określający główny przedmiot umowy kredytu (pkt 44), to bez niego utrzymanie obowiązywania umowy nie jest możliwe, gdyż powoduje to zmianę charakteru umowy.

Ponadto w wyroku z dnia 29 kwietnia 2021 roku w sprawie C-19/20 Trybunał Sprawiedliwości wskazał, że skutki stwierdzenia przez sąd istnienia nieuczciwego warunku w umowie, zawartej między przedsiębiorcą a konsumentem, podlegają przepisom prawa krajowego, przy czym kwestia utrzymywania się w mocy takiej umowy powinna być oceniana z urzędu przez sąd krajowy zgodnie z obiektywnym podejściem na podstawie tych przepisów.

Natomiast zgodnie z wyrokiem TSUE z dnia 18 listopada 2021 roku w sprawie C-212/20 w przypadku stwierdzenia przez sąd krajowy nieważności nieuczciwego warunku umowy zawartej między przedsiębiorcą a konsumentem art. 6 ust. 1 dyrektywy 93/13 należy interpretować w taki sposób, iż niezgodny z tym artykułem jest przepis prawa krajowego dający sądowi krajowemu możliwość uzupełnienia tej umowy poprzez zmianę treści owego warunku. Gdyby bowiem sąd krajowy mógł zmieniać treść nieuczciwych warunków zawartych w takich umowach, to takie uprawnienie mogłoby zagrażać realizacji długoterminowego celu ustanowionego w art. 7 dyrektywy 93/13. Uprawnienie to przyczyniałoby się bowiem do wyeliminowania zniechęcającego skutku wywieranego na przedsiębiorców poprzez sam brak stosowania takich nieuczciwych warunków wobec konsumentów, ponieważ nadal mogliby oni dostrzegać korzyść w stosowaniu rzeczonych warunków, wiedząc, że nawet gdyby miały one być unieważnione, to jednak umowa mogłaby zostać uzupełniona w niezbędnym zakresie przez sąd krajowy, tak aby zagwarantować w ten sposób interes rzeczonych przedsiębiorców. TSUE w wyroku tym wskazał, że jedynie w wypadku, gdyby stwierdzenie nieważności nieuczciwego warunku zobowiązywało sąd do unieważnienia umowy w całości, narażając tym samym konsumenta na szczególnie niekorzystne konsekwencje, w związku z czym unieważnienie to skutkowałoby niejako ukaraniem konsumenta, sąd krajowy mógłby zastąpić ten warunek przepisem prawa krajowego o charakterze dyspozytywnym. Ponadto TSUE dodał, że art. 6 ust. 1 dyrektywy 93/13 stoi na przeszkodzie wypełnieniu luk w umowie spowodowanych usunięciem z niej nieuczciwych warunków wyłącznie na podstawie przepisów krajowych o charakterze ogólnym, przewidujących, że skutki wyrażone w treści czynności prawnej są uzupełniane przez skutki wynikające również z zasad słuszności lub ustalonych zwyczajów, które nie stanowią przepisów dyspozytywnych lub przepisów mających zastosowanie, w przypadku gdy strony umowy wyrażą na to zgodę.

Mając powyższe na uwadze, stwierdzić należy, iż niedopuszczalne jest uzupełnienie abuzywnych postanowień umowy przez sąd poprzez zmianę treści tych postanowień, gdyż mogłoby to zagrażać realizacji długoterminowych celów stawianych przez Dyrektywę (wyrok TSUE C-19/20 pkt 67 i 68). Jeśli umowa po wyłączeniu z niej nieuczciwych warunków nie może obowiązywać, sąd może – jedynie w celu uniknięcia penalizujących konsumenta konsekwencji – uzupełnić umowę przepisami dyspozytywnymi (wyrok TSUE C-26/13 K. pkt 82 – 85). Niezależnie od wątpliwości co do możliwości zastąpienia kursu z Tabeli Kursów Banku kursem średnim NBP – na co powoływała się strona pozwana – należy zauważyć, że tego rodzaju zabieg nie usunąłby znaczącej nierównowagi między stronami, jaka powstała ze szkoda dla konsumenta na skutek włączenia do umowy warunku ryzyka kursowego.

Ponadto za niedopuszczalnością takiego „uzupełniania” umowy wypowiedział się TSUE w wyroku z dnia 08 września 2022 roku w sprawach połączonych od C#80/21 do C#82/21, w którym wskazał, że artykuł 6 ust. 1 i art. 7 ust. 1 dyrektywy 93/13 należy interpretować w ten sposób, że stoją one na przeszkodzie orzecznictwu krajowemu, zgodnie z którym sąd krajowy może, po stwierdzeniu nieważności nieuczciwego warunku znajdującego się w umowie

zawartej między konsumentem a przedsiębiorcą, który pociąga za sobą nieważność tej umowy w całości, zastąpić warunek umowy, którego nieważność została stwierdzona, albo wykładnią oświadczenia woli stron w celu uniknięcia unieważnienia tej umowy, albo przepisem prawa krajowego o charakterze dyspozytywnym, nawet jeśli konsument został poinformowany o skutkach nieważności tejże umowy i zaakceptował je.

Mając powyższe na uwadze, stwierdzić należało, iż po pierwsze – po wyeliminowaniu z Umowy postanowień abuzywnych (§ 2, § 4 ust. 1a oraz § 9 ust. 2 Umowy) nie było możliwe uzupełnienie powstałych na skutek tego luk np. średnim kursem NBP. Po drugie – wskazać należy, iż po wyeliminowaniu z Umowy spornych klauzul i niezastąpieniu ich innymi postanowieniami Umowa ta nie może nadal obowiązywać z niżej podanych względów.

W pierwszej kolejności powtórzyć należy, iż opisywane we wcześniejszej części uzasadnienia klauzule indeksacyjne, stanowią element określający główne świadczenie stron umowy o kredyt indeksowany. Wobec tego, stwierdzić należy, iż usunięcie postanowienia określającego główne świadczenia stron, prowadzi do tego, że pomiędzy stronami brak jest zgody na zawarcie umowy. To prowadzi zaś do wniosku, że na skutek stwierdzenia abuzywności wskazanych postanowień umownych, Umowę należy uznać za nieważną.

Kolejno wskazać należy, iż wyeliminowanie z przedmiotowej Umowy postanowień dotyczących indeksacji, odsyłających do „Tabeli kursów”, prowadzi nie tylko do zniesienia mechanizmu indeksacji oraz różnic kursów walutowych, ale również pośrednio do zamknięcia ryzyka kursowego, które jest bezpośrednio związane z indeksacją. Klauzula dotycząca ryzyka wymiany określa główny przedmiot umowy kredytu indeksowanego. Usunięcie tych postanowień z umowy powoduje, że umowa ta nie może nadal obowiązywać bez tych warunków z tego powodu, że ich usunięcie spowodowałoby zmianę charakteru głównego przedmiotu umowy (por. powołany już wyżej wyrok TSUE w sprawie C-260/18).

Po wyeliminowaniu z umowy o kredyt indeksowany do waluty obcej postanowień dotyczących indeksacji – a więc postanowień wyznaczających naturę tego stosunku zobowiązaniowego – umowę należałoby zatem uznać za nieważną na podstawie art. 353¹ k.c. jako sprzeczną z naturą zobowiązania. Wyeliminowanie z przedmiotowej Umowy klauzul indeksacyjnych doprowadziłoby bowiem do takiego zniekształcenia tego stosunku zobowiązaniowego, że nie odpowiadałby on już jego naturze, której istotą jest wprowadzenie postanowień dotyczących indeksacji, pozwalających na ustalenie salda zadłużenia w walucie obcej a następnie zastosowanie do tak ustalonego salda zadłużenia oprocentowania ustalonego według stawki LIBOR.

Reasumując – stwierdzenie, że postanowienia spornej Umowy, określające mechanizm indeksacji, stanowią klauzule abuzywne, prowadziły do upadku całej Umowy.

Wobec powyższego, zbędne okazało się odnoszenie do kolejnych zarzutów powodów. Już bowiem uwzględnienie powyższych zarzutów skutkowało uwzględnieniem ich żądań głównych, opartych na zarzucie nieważności Umowy kredytu.

II. ŻĄDANIE USTALENIA NA PODSTAWIE ART. 189 K.P.C.

W ocenie Sądu, powodowie posiadają interes prawny w rozumieniu art. 189 k.p.c. w żądaniu ustalenia nieważności przedmiotowej Umowy.

Zgodnie z art. 189 k.p.c. powód może żądać ustalenia przez sąd istnienia lub nieistnienia stosunku prawnego lub prawa, gdy ma w tym interes prawny. Przepis art. 189 k.p.c. ma charakter przepisu materialnoprawnego, gdyż stanowi podstawę prawną powództw o ustalenie stosunku prawnego oraz o ustalenie prawa, i to zarówno ustalenie pozytywne, jak i negatywne. Przedmiotem ustalenia w drodze powództwa przewidzianego w art. 189 k.p.c. mogą być prawa i stosunki prawne, dla ustalenia których właściwa jest droga procesu cywilnego (np. ustalenie nieważności umowy, ugody sądowej, testamentu). Przesłanką merytoryczną powództwa o ustalenie jest interes prawny, rozumiany jako potrzeba ochrony sfery prawnej powoda, którą może uzyskać przez samo ustalenie stosunku prawnego lub prawa (por. wyrok Sądu Najwyższego z 10 czerwca 2011 roku, II CSK 568/10, Lex nr 932343).

Interes prawny istnieje wówczas, gdy zachodzi niepewność stosunku prawnego lub prawa, wynikająca z obecnego lub przewidywanego ich naruszenia lub kwestionowania. Brak interesu zachodzi wtedy, gdy sfera prawna powoda nie została naruszona lub zagrożona, bo jego prawo już zostało naruszone albo powstały określone roszczenia i może osiągnąć pełniejszą ochronę swych praw, bo może dochodzić zobowiązania pozwanego do określonego zachowania - świadczenia lub wykorzystać inne środki ochrony prawnej prowadzące do takiego samego rezultatu. Zasada ta nie ma charakteru bezwzględnego, bo powód nie traci interesu, jeżeli ochrona jego sfery prawnej wymaga wykazania, że stosunek prawny ma inną treść, w szczególności, gdy umowa jest zawarta na długi czas, a wyrok w sprawie o świadczenie za wcześniejszy okres (roszczenia dodatkowe zgłoszone przez powoda) nie usunie niepewności w zakresie wszystkich skutków prawnych mogących wyniknąć z tego stosunku w przyszłości (tak Sąd Apelacyjny w Warszawie w wyroku z 25 października 2018 roku, I ACa 623/17, Lex nr 2583325).

Sąd orzekający w niniejszym składzie podziela stanowisko wyrażone przez Sąd Apelacyjny w Gdańsku w uzasadnieniu wyroku z dnia 04 listopada 2020 roku, w sprawie V ACa 300/20, że wniesienie powództwa o zapłatę nie rozstrzygnie w sposób całkowity istniejącego pomiędzy stronami sporu co do związania ich umową kredytową. Będzie bowiem rozstrzygało spór za okresy czasu, które już upłynęły. Natomiast w sposób pełny interesy powodów zabezpieczy ustalenie, czy w istocie strony są związane zawartą umową. Rozstrzygnie bowiem kwestię dla powodów podstawową, czy wiąże ich ze stroną pozwaną umowa kredytowa, czy też nie. Ustalenie nieważności umowy kredytowej da podstawę do dokonania wzajemnych rozliczeń pomiędzy stronami. Przede wszystkim zaś usunie niepewność po stronie powodów, czy mają nadal spłacać raty kredytu.

Zważywszy na powyższe, Sąd uwzględnił żądanie powodów i w pkt I sentencji wyroku ustalił, że umowa kredytu na cele mieszkaniowe (...) nr (...) z dnia 08 lutego 2008 roku jest nieważna.

III. ŻĄDANIE ZAPŁATY

Wobec ustalenia, że przedmiotowa Umowa kredytu jest nieważna a więc, że wynikający z niej stosunek prawny nie istnieje, strony – zgodnie z teorią dwóch kondykcji – powinny zwrócić sobie kwoty świadczone na podstawie tejże Umowy (por. uchwała Sądu Najwyższego z 16 lutego 2021 roku, w sprawie III CZP 11/20 oraz uchwała 7 Sędziów Sądu Najwyższego z 07 maja 2021 roku w sprawie III CZP 6/21). Przypomnieć należy jedynie, że teoria dwóch kondykcji polega na tym, że każda ze stron ma własne roszczenie o zwrot spełnionego świadczenia: bank o zwrot kwoty wypłaconego nominalnie kredytu, a kredytobiorca o zwrot świadczeń spełnionych na rzecz banku.

Zasadne okazało się zatem żądanie powodów o zasądzenie od strony pozwanej na ich rzecz kwoty, stanowiącej sumę wpłat, uiszczonych przez nich na podstawie przedmiotowej Umowy w okresie wskazanym w pozwie.

Podstawę prawną powyższego żądania powodów stanowiły przepisy art. 405 k.c. i art. 410 § 1 i § 2 k.c. Zgodnie z art. 405 k.c., kto bez podstawy prawnej uzyskał korzyść majątkową kosztem innej osoby, obowiązany jest do wydania korzyści w naturze, a gdyby to nie było możliwe, do zwrotu jej wartości. Stosownie do art. 410 § 1 k.c. przepisy artykułów poprzedzających stosuje się w szczególności do świadczenia nienależnego. Przepis art. 410 § 2 k.c. stanowi zaś, że świadczenie jest nienależne, jeżeli ten, kto je spełnił, nie był w ogóle zobowiązany względem osoby, której świadczył, albo jeżeli podstawa świadczenia odpadła lub zamierzony cel świadczenia nie został osiągnięty, albo jeżeli czynność prawna zobowiązująca do świadczenia była nieważna i nie stała się ważna po spełnieniu świadczenia.

W niniejszym postępowaniu powodowie zażądali zasądzenia od strony pozwanej łącznie na ich rzecz kwot 67 483,67 zł i 50 364,90 CHF, podając, że stanowią one sumę ich wpłat, dokonanych na rzecz Banku w wykonaniu spornej Umowy kredytu w okresie od lutego 2008 roku do 25 sierpnia 2020 roku. Strona pozwana nie zakwestionowała, że w tym okresie pobrała od powodów wskazane przez nich kwoty, bądź aby suma tych kwot była inna niż wskazana przez powodów, dlatego też Sąd uznał wysokość wpłat, podaną przez powodów, za bezsporną pomiędzy stronami.

Mając powyższe na uwadze, Sąd zasądził w/w kwoty od strony pozwanej na rzecz powodów do ich majątku wspólnego (pkt II sentencji wyroku). Z dowodów zgromadzonych w sprawie wynika bowiem, że powodowie w chwili zawierania

Umowy, w czasie spłacania powyższych należności oraz wdacie zamknięcia rozprawy w niniejszej sprawie byli małżeństwem i nie zawierali umów majątkowych małżeńskich a spłat dokonywali ze środków z majątku wspólnego.

IV. ODSETKI USTAWOWE ZA OPÓŹNIENIE

O odsetkach ustawowych za opóźnienie Sąd orzekł na podstawie art. 481 § 1 i § 2 k.c. Zgodnie z art. 481 § 1 k.c. jeżeli dłużnik opóźnia się ze spełnieniem świadczenia pieniężnego, wierzyciel może żądać odsetek za czas opóźnienia, chociażby nie poniósł żadnej szkody i chociażby opóźnienie było następstwem okoliczności, za które dłużnik odpowiedzialności nie ponosi. Zgodnie zaś z art. 455 k.c. jeżeli termin spełnienia świadczenia nie jest oznaczony ani nie wynika z właściwości zobowiązania, świadczenie powinno być spełnione niezwłocznie po wezwaniu dłużnika do wykonania.

Sąd uznał żądanie odsetkowe powodów za uzasadnione w przeważającej części. Przed wniesieniem pozwu, powodowie nie wezwali Bank do zapłaty. Wobec tego, Sąd uznał, że takie wezwanie stanowił dopiero pozew w niniejszej sprawie. W ocenie Sądu, termin tygodniowy jest terminem minimalnym na spełnienie świadczenia. Strona pozwana odpis pozwu odebrała w dniu 31 grudnia 2021 roku (k. 58). Wobec tego, odsetki ustawowe za opóźnienie od żądanych kwot zostały zasądzone od 8-go dnia po dniu odebrania przez stronę pozwaną odpisu pozwu, a więc od 08 stycznia 2022 roku, do dnia zapłaty. W pozostałym zakresie, Sąd w pkt III sentencji wyroku oddalił roszczenie odsetkowe powodów.

V. ZARZUT POTRĄCENIA

Sąd nie uwzględnił, podniesionego przez stronę pozwaną zarzutu potrącenia.

Zgodnie z art. 498 § 1 oraz 2 k.c. gdy dwie osoby są jednocześnie względem siebie dłużnikami i wierzycielami, każda z nich może potrącić swoją wierzytelność z wierzytelności drugiej strony, jeżeli przedmiotem obu wierzytelności są pieniądze lub rzeczy tej samej jakości oznaczone tylko co do gatunku, a obie wierzytelności są wymagalne i mogą być dochodzone przed sądem lub przed innym organem państwowym. Wskutek potrącenia obie wierzytelności umarzają się nawzajem do wysokości wierzytelności niższej. Zgodnie z art. 499 k.c. potrącenia dokonuje się przez oświadczenie złożone drugiej stronie. Oświadczenie ma moc wsteczną od chwili, kiedy potrącenie stało się możliwe.

Stosownie do art. 203¹ § 2 k.p.c. pozwany może podnieść zarzut potrącenia nie później niż przy wdaniu się w spór co do istoty sprawy albo w terminie dwóch tygodni od dnia, gdy jego wierzytelność stała się wymagalna.

W niniejszej sprawie zarzut potrącenia zgłoszony został przez stronę pozwaną w odpowiedzi na pozew, a więc określony w w/w przepisie wymów został spełniony.

Kolejno wskazać należy, iż pełnomocnik strony pozwanej, który powołał się na zarzuty potrącenia posiadał umocowanie do składania w imieniu Banku oświadczeń materialnoprawnych o potrąceniu (k. 95 – 96).

Natomiast w ocenie Sądu zarzut potrącenia nie zasługiwał na uwzględnienie z uwagi na to, iż wierzytelność zgłoszona przez Bank do potrącenia nie była wymagalna. Bank nie wezwał bowiem powodów do zapłaty kwoty, zgłoszonej do potrącenia. Wobec tego, stwierdzić należało, iż nie zostały spełnione przesłanki, wskazane w wyżej cytowanym art. 498 § 1 k.c.

VI. ZARZUT ZATRZYMANIA

Sąd nie uwzględnił również podniesionego przez stronę pozwaną zarzutu zatrzymania.

Zgodnie z art. 496 k.c. jeżeli wskutek odstąpienia od umowy strony mają dokonać zwrotu świadczeń wzajemnych, każdej z nich przysługuje prawo zatrzymania, dopóki druga strona nie zaoferuje zwrotu otrzymanego świadczenia albo nie zabezpieczy roszczenia o zwrot. Stosownie do art. 497 k.c. przepis artykułu poprzedzającego stosuje się odpowiednio w razie rozwiązania lub nieważności umowy wzajemnej.

Sąd nie uwzględnił podniesionego przez stronę pozwaną zarzutu zatrzymania, ponieważ w ocenie Sądu orzekającego w niniejszej sprawie, do umowy kredytu nie można stosować przepisów dotyczących prawa zatrzymania z uwagi na to, iż świadczenia obu stron tej umowy mają charakter jednorodząjowy – pieniężny, a więc jej stronom przysługuje dalej idących środek prawny służący ochronie przed akcją procesową przeciwnika, tj. potrącenie wzajemnych wierzytelności.

Wskazać należy, iż w uzasadnieniu postanowienia Sądu Najwyższego z dnia 17 marca 2023 roku w sprawie II CSKP 1468/22 Sąd ten wskazał, że istota prawa zatrzymania została wyrażona w art. 461 § 1 k.c. – chodzi w nim o prawo zatrzymania cudzej rzeczy przez zobowiązanego do jej wydania do chwili zaspokojenia lub zabezpieczenia określonych roszczeń. Sąd Najwyższy podkreślił przy tym, że nie sposób abstrahować od celu i istoty prawa zatrzymania, wynikających z art. 461 k.c. Dodał również, iż w tzw. „sprawach frankowych” należy mieć na uwadze kwestię ochrony konsumentów, przewidzianą w dyrektywie 93/13 a przyjęcie dopuszczalności zarzutu zatrzymania w umowach kredytowych z konsumentami mogłoby stać w sprzeczności z ochroną praw kredytobiorcy, jako konsumenta, gwarantowaną przez przepisy unijne. Ponadto w uchwale 7 sędziów Sądu Najwyższego z dnia 19 czerwca 2024 roku, wydanej w sprawie III CZP 31/23, Sąd Najwyższy wskazał, że prawo zatrzymania (art. 496 k.c.) nie przysługuje stronie, która może potrącić swoją wierzytelność z wierzytelności drugiej strony.

Wcześniej w uzasadnieniu wyroku z dnia 23 sierpnia 2023 roku w sprawie I ACa 292/23 Sąd Apelacyjny w Warszawie także podkreślił m.in. iż zastrzeżenie budzi samo wykorzystanie konstrukcji prawnej zatrzymania, jeżeli świadczenia spełnione przez obie strony mają charakter pieniężny.

W wyrokach z dnia 14 grudnia 2023 roku w sprawie C -28/22 oraz z dnia 08 maja 2024 roku, w sprawie C-424/22 TSUE wskazał, że powoływanie się w procesie dotyczącym umowy kredytu przez przedsiębiorcę w sporze z konsumentem na prawo zatrzymania sprzeczne jest z art. 6 ust. 1 i art. 7 ust. 1 dyrektywy 93/13

Sąd orzekający w niniejszej sprawie podziela powyższe stanowiska wyrażone przez Sąd Najwyższy, Sąd Apelacyjny w Warszawie oraz TSUE. Mając je na uwadze, Sąd uznał, że w okolicznościach niniejszej sprawy zarzut zatrzymania nie zasługiwał na uwzględnienie.

VII. ZARZUT PRZEDAWNIEŃ

Na zakończenie wskazać należy, iż Sąd nie podzielił także zarzutu strony pozwanej, dotyczącego przedawnienia roszczenia pieniężnego powodów.

W ocenie Sądu, do roszczenia pieniężnego powodów ma zastosowanie 10 – letni termin przedawnienia roszczeń co do wpłat dokonanych przed dniem 09 lipca 2018 roku (zgodnie z art. 5 ust. 3 ustawy z dnia 13 kwietnia 2018 roku o zmianie ustawy - Kodeks cywilny oraz niektórych innych ustaw, Dz.U. z 2018 roku, poz. 1104) oraz 6-letni termin – co do wpłat dokonanych od 09 lipca 2018 roku. Co do zaś kwestii początku biegu terminu przedawnienia, to w niniejszej sprawie, Sąd – dzieląc argumentację, zawartą w wyroku TSUE z dnia 22 kwietnia 2021 roku w sprawie C-485/19 – uznał, że termin przedawnienia roszczenia powódki o zwrot kwot wpłaconych na podstawie niedozwolonych postanowień umownych – skutkujących nieważnością umowy – a więc o zwrot świadczenia nienależnego, zaczął biec dla powodów nie od chwili dokonania poszczególnych wpłat, lecz od chwili, kiedy powodowie uświadomili sobie istnienie w Umowie nieuczciwych postanowień umownych, co w niniejszej sprawie nastąpiło – jak zeznali powodowie niedługo przed wniesieniem pozwu w tej sprawie. Wobec tego, to stwierdzić należało, iż roszczenie powodów o zapłatę nie przedawniło się.

VIII. KOSZTY PROCESU

O kosztach postępowania Sąd orzekł na podstawie art. 100 zd. 2 k.p.c., obciążając nimi w całości stronę pozwaną, uznając, że powodowie ulegli w nieznacznej części swojego żądania, a więc co do części roszczenia odsetkowego. Na zasądzoną od strony pozwanej na rzecz powodów do ich majątku wspólnego kwotę 11 868 zł składały się: kwota 1 000 zł tytułem opłaty sądowej od pozwu, kwota 10 800 zł tytułem wynagrodzenia pełnomocnika procesowego powodów,

będącego radcą prawnym (zgodnie z § 2 pkt 7 rozporządzenia Ministra Sprawiedliwości w sprawie opłat za czynności radców prawnych z dnia 22 października 2015 roku, Dz.U. z 2015 roku, poz. 1804) oraz kwota 68 zł tytułem opłat skarbowych od pełnomocnictw. Na podstawie art. 98 § 1¹ k.p.c. od zasądzonych kosztów procesu Sąd zasądził również odsetki ustawowe za opóźnienie, liczone od dnia uprawomocnienia się wyroku do dnia zapłaty (pkt IV wyroku).

W ocenie Sądu, w niniejszej sprawie brak było uzasadnionych podstaw do uwzględnienia wniosku powodów o zasądzenie na ich rzecz tytułem zwrotu kosztów postępowania wynagrodzenia pełnomocnika procesowego w wysokości podwójnej stawki minimalnej. Niniejsza sprawa nie ma charakteru precedensowego, wręcz przeciwnie w podobnych sprawach pozwy składane są w liczbie kilkudziesięciu tysięcy rocznie. Pozew w niniejszej sprawie złożony został po wydaniu przez TSUE wyroku w sprawie C-260/18 a ponadto w toku tego postępowania wydawane zostały zarówno przez sądy krajowe jak i przez Trybunał Sprawiedliwości Unii Europejskiej liczne orzeczenia dotyczące spraw kredytów indeksowanych i denominowanych do waluty obcej. Trudno zatem uznać, aby niniejsza sprawa była skomplikowana pod względem faktycznym albo prawnym bądź aby pełnomocnik powodów przyczynił się do wyjaśnienia okoliczności faktycznych istotnych dla rozstrzygnięcia sprawy, jak również do wyjaśnienia i rozstrzygnięcia istotnych zagadnień prawnych (§ 15 ust. 3 w/w Rozporządzenia). Dodatkowo Sąd miał na uwadze, że pozew w niniejszej sprawie został sporządzony w przeważającej mierze na szablonie, który został uzupełniony w zakresie, dotyczącym danych powodów i ich Umowy a także, iż w niniejszej sprawie odbyła się jedna rozprawa z udziałem pełnomocnika procesowego powodów.

Mając powyższe na uwadze, Sąd orzekł jak w sentencji wyroku.

ZARZĄDZENIE

1. (...)

2. (...)